

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/12375

SAYI : B.02.0.007.00/ 206
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

26.10.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 11.02.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-19747 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'a ait (8 Adet) Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 8 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 8 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN NEVİN GAYE ERBATUR'UN
7/12375 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 2008 – 2013 yılları arasında kapsayan Toplumsal Cinsiyet Ulusal Eylem Planı, mutlak kadın erkek eşitliğine ulaşmak için alınması gereken önlemleri ve sorumlu kurum ve kuruluşları belirlemesi açısından önemli bir adım olmuştur. Ancak planın yayımından bu yana gerçekleştirilen çalışmalara yönelik bir bilgilendirmenin yapılmayışı planın uygulamasına yönelik endişe yaratmaktadır. Bu çerçevede;

SORU 1:

“Hedef 1: Kadınların ilerlemesini sağlayacak Kurumsal Mekanizmalar Oluşturulacak, Varolan Mekanizmaların Kapasiteleri Güçlendirilecektir” başlığı altında yer alan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu’nun oluşturulmasına yönelik alt yapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi” hedefi için bugüne dek yapılmış çalışmalar nelerdir?

SORU 2:

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu ne zaman kurulacaktır?

CEVAP 1-2:

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, AB Katılım Öncesi Mali Yardımı 2005 Yılı Programı kapsamında yürütülen “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması Projesi” kapsamında Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, İnsan Hakları Başkanlığı ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu tarafından KSGM’nin koordinasyonunda “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu Taslak Modeli Tartışma Dokümanı” hazırlanmıştır.

Tartışma Dokümanının hazırlanmasının öncesinde Macaristan, Hollanda ve İrlanda’ya çalışma ziyaretleri düzenlenmiştir. Çalışma ziyaretlerinde katılımcılar toplumsal cinsiyet eşitliği kurumuna ilişkin AB direktifinin ülkeler tarafından farklı şekillerde uygulandığı bilgisini edinmişlerdir. Ayrıca biri KSGM’den, diğeri de Adalet Bakanlığı’ndan olmak üzere 2 kişi Hollanda Eşit Muamele Komisyonu’nda staj yapmıştır. Bu çalışma ziyaretlerinin raporları taslak modeli oluşturulurken kaynak olarak kullanılmıştır.

Bunun yanı sıra, tartışma dokümanının hazırlanmasına katkı sağlamak için Ankara’da politika seçeneklerinin tartışıldığı bir Ulusal Seminer düzenlenmiştir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu Taslak Model Tartışma Dokümanı’na ilişkin olarak paydaşları bilgilendirmek, ana konuları tartışmak ve katkılarını almak için de Gaziantep, Antalya, Bursa ve Samsun’da bölgesel seminerler düzenlenmiştir.

Tartışma dokümanında politika seçeneklerine yer verilmiş ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu Taslak Modeli için önerilerde bulunulmuştur. Dokümanda olası ayrımcılık zeminleri ile toplumsal cinsiyet eşitliği kurumunun ilgilenmesi gereken ayrımcılık alanlarına dair önerilerin yer aldığı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu’nun işlev ve yetkinliklerine ilişkin 3 olası alternatif sunulmuş ve idari yapılanması konusuna da yer verilmiştir.

SORU 3:

Üniversitelerde bulunan kadın çalışmaları ile kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezlerinin bütçe ve kadro açısından iyileştirilmesi için alınan somut önlemler nelerdir?

CEVAP 3:

Türkiye’de 24 üniversitede farklı disiplinlerden akademisyenlerin yer aldığı ve toplumsal cinsiyet, kadının sosyal ve ekonomik statüsü, sağlık, eğitim, şiddet gibi konularda araştırmalar yapan Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri bulunmaktadır. Ayrıca 4 üniversitede Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı bulunmaktadır. Bu yapılanmalar özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği alanında insan kaynağı yaratma ve toplumun tüm kesimlerine yönelik toplumsal cinsiyet duyarlılığı oluşturma açısından önemli yapılar olarak değerlendirilmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinasyonunda ilgili tüm tarafların işbirliği ile hazırlanarak yürürlüğe giren “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013)”nında üniversitelerde bulunan kadın çalışmaları ile kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezlerinin bütçe ve kadro açısından iyileştirilmesi tedbirinin uygulama sorumluluğu YÖK ve üniversitelere verilmiş, Maliye Bakanlığı, DPT, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ise işbirliği kurumları olarak belirlenmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan Eylem Planları İzleme ve Değerlendirme Toplantılarında YÖK tarafından;

- Aralık 2009’da tüm üniversite rektörlüklerine yazı gönderilerek Eğitim Fakültelerinin lisans ve yüksek lisans programlarında, iletişim ve sağlık personeli yetiştiren fakültelerin müfredatlarında “toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet” konularının yer alması gerektiğinin duyurulduğu,
- Aralık 2009’da toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında üniversitelerin gerçekleştirdiği uygulamalara ilişkin bir çerçeve çizilerek yöntem belirlenmesi amacı ile Ankara’da bulunan üniversitelerden temsilcilerin katılımı ile bir çalışma grubu oluşturulduğu,
- “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planlarında”, üniversitelerin sorumlu ya da işbirliği kuruluşu olarak yer aldığı eylem başlıklarında yapılanları tespit etmek üzere bütün üniversitelere yazı gönderildiği,
- Toplam 14 üniversitenin “Öğrenci Sağlık Merkezlerinde”, “Gençlik Danışma Birimleri” kurulmuş olup konuya ilişkin olarak öğrencilerin bilgilendirilmesi amacıyla seminerler ve eğitimler düzenlendiği belirtilmiştir.

SORU 4:

Kadının Statüsü Danışma Kurulu üyesi kamu kurum ve kuruluşlarının toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesinde etkin rol oynayabilmesi için alınan tedbirler nelerdir?

SORU 6:

Ulusal ve yerel düzeyde kadın erkek eşitliğini sağlamak üzere taraflarla işbirliğinin geliştirilmesi için alınan somut önlemler nelerdir?

CEVAP 4 – 6 :

Kadının Statüsü Danışma Kurulunda kamu kurum ve kuruluşları olarak; Adalet, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyşleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret, Kültür ve Turizm Bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilatı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Devlet İstatistik Enstitüsü, Devlet Personel Başkanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürli İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü temsil edilmektedir. Ayrıca, üniversitelerin kadın çalışmaları ana bilim dalı başkanlıkları ile kadın araştırma ve uygulama merkezlerinden Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek en az dört öğretim üyesi ile kadın hakları konusunda çalışmalarda bulunan beş sivil toplum kuruluşu temsilcisi de Danışma Kurulunda yer almaktadır. Dolayısıyla Danışma Kurulu tüm ilgili tarafları kapsamaktadır.

Danışma Kurulu önceden belirlenen gündem maddeleri çerçevesinde toplanmakta olup bu güne kadar istihdam, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, karar alma ve siyasete katılım, sağlık gibi gündem başlıkları ile toplanmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ulusal ve yerel düzeyde gerek toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesi gerekse kadın erkek eşitliğini sağlamak üzere taraflarla yapılan işbirlikleri kapsamında da çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bunlar;

- KSGM koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" 2007 yılında oluşturulmuştur. Komite bugüne kadar, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı'nın başkanlığında üç toplantı gerçekleştirmiştir. Komite toplantılarında ilgili kurum ve kuruluşlarca bu konuda yürütülen çalışmalar ve yaşanan problemler konusunda bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmaktadır.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinasyonunda hazırlanarak yürürlüğe giren "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013)" ile "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2007-2010)"nda yer alan tedbirlerin uygulanmasında tüm tarafların sorumlulukları belirlenmiştir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinasyonunda Eylem Planlarında yer alan sorumlu ve işbirliği kuruluşlarıyla yılda iki kez izleme ve değerlendirme toplantıları yapılmaktadır.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında düzenlenen "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü" nün uygulanması tamamlanmıştır. Protokol kapsamında, 270 eğitici ve 921 polis merkezi ve 276 karakolda çalışan yaklaşık 40.400 Emniyet Teşkilatı personelinin "kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması" konularında eğitimleri tamamlanmıştır. Yetiştirilen eğiticiler tarafından eğitimler düzenlenmeye devam edilmektedir.
- Şiddete maruz kalan ve risk altında olan kadınlara sunulan sağlık hizmetleri prosedürlerinin belirlenmesi ve buna uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğiyle hazırlanan ve imzalan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" kapsamında, 424 eğiticinin eğitimi ile şu ana kadar 50.000 personelin eğitimi tamamlanmıştır. Eğitimler sonucunda 81 il sağlık müdürlüğü yöneticileri ile birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı aile

planlaması merkezi, vb.) çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi amaçlanmıştır. 75.000 sağlık personeline ulaşılması hedeflenmektedir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı işbirliğinde hazırlanan **"Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Yargı Mensuplarının Rolü Projesi Protokolü"** 1 Nisan 2009 tarihinde dönemin Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı ile Adalet Bakanı arasında imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Protokol kapsamında; çeşitli yargı ve adalet hizmetleri mensuplarının; kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, kadına yönelik şiddet alanında çalışma yapan diğer kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği konularında farkındalık ve duyarlılığının artırılması amaçlanmıştır. Ülke genelinde aile mahkemelerinde görev yapan aile mahkemesi hakimi ile aynı yerlerde görev yapan ve aile içi şiddet ile ilgili suçları soruşturan Cumhuriyet savcılarına yönelik olarak eğitim seminerlerine Mayıs 2009 itibarıyla başlanmıştır. Şimdiye kadar gerçekleştirilen 9 seminer programına yaklaşık 125 aile mahkemesi hakimi ve 125 savcı katılmıştır. 2010 yılında da sürdürülmesi planlanan eğitim programlarına Şubat 2010 itibarıyla başlanmış olup 120 yargı mensubunun katılımı hedeflenmektedir.
- **Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Konulu Eğitim Projesi Protokolünün** imzalanması planlanmaktadır. Protokole ilişkin altyapı çalışmalarına (eğitim materyali hazırlığı) devam edilmektedir. "Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet aile irşat ve rehberlik bürolarında görev yapanların yaklaşım tarzları ve gerekli yönlendirmeler, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti artıran geleneksel kabuller, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler, bu konularda çalışma yapan ve görevleri olan diğer kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve uygulanması, iletişim ve öğretme teknikleri" konularında din görevlilerine eğitim verilecektir. Eğitici eğitimlerinin tamamlanmasının ardından eğitici olan din görevlileri diğer din görevlilerine eğitimler verecektir.
- Ayrıca, "Aile İçi Şiddet Mağdurlarına ve Mağdur Çocuklara Yönelik Verilen Hizmetlerin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Protokol"; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü arasında, 22 Ekim 2009 tarihinde imzalanmıştır. Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler konulu, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan tedbirlerin hayata geçirilmesine de hizmet edecek olan Protokol'un temel hedefi; aile içi şiddet mağdurları ile mağdur çocuklara sunulan hizmetlerde, uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi, kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi ve hizmet kapasitesinin artırılmasıdır.
- Gerek Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi başlığını taşıyan Eşleştirme Projesi kapsamında gerçekleştirilen eğitimlerin sürdürülebilirliğini sağlamak, gerekse 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin "Ülke genelinde tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör çalışanlarına yönelik "toplumsal cinsiyet eşitliği" eğitimi verilmesinin zorunlu hale getirilmesi sağlanmalıdır" tedbiri gereğince; kadın erkek eşitliği bakış açısının kurumların plan program ve projelerinde yer almasını sağlamak farkındalık oluşturarak toplumdaki duyarlılığı artırmak için Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ulusal bütçe kaynakları ile, ülke genelinde İlçe Halk Eğitim Müdür/Müdür Yardımcıları ile İlçe Tarım Müdürlerine yönelik olarak "Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimi verilmiş, 2009 yılı

sonuna kadar 771 kişiye ulaşılmıştır. Üç gün süren eğitim programının son günü kadına yönelik aile içi şiddet konusuna ayrılmıştır. Söz konusu eğitimler 2010 yılında da sürdürülecektir.

- Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen "Ulusal ve Uluslararası Standartlar Kursu"na toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri dahil edilmiştir. 2009 yılında bu kapsamda, Mersin, Van, Rize ve Erzurum'da İlköğretim Müdür/Müdür Yardımcılarına, İlçe Milli Eğitim Müdür/Müdür Yardımcılarına ve ilköğretim öğretmenlerine yönelik KSGM uzmanlarınca "Kadın-Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimleri" gerçekleştirilmiştir.
- TRT ile yapılan işbirliği kapsamında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki kız çocukları ve kadınların güçlendirilmesinin önemine vurgu yapan, aile içi şiddetin suç olduğu mesajının verildiği görsel materyal ve belgesel programlar hazırlanarak TRT GAP televizyonunda yayınlanması sağlanmıştır.
- Medyanın kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında oynayabileceği bilinçlendirici rol göz önünde tutularak da "Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölye Çalışmaları"na başlanmıştır. Bu çalışmalar ile geleceğin medya profesyonellerine toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılması amacıyla, Haziran ve Kasım 2009'da gerçekleştirilen atölye çalışmalarında; "toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik aile içi şiddet ve önleme mekanizmaları ile medya uygulamaları ve etiği" konuları işlenmiştir. Çalışmalar 2010 yılında da sürdürülecektir.
- Gerek ulusal gerekse yerel düzeyde ilgili tüm tarafların çalışmalarında kadın-erkek eşitliğini sağlamak üzere bilinç artırıcı farkındalık ve duyarlılık yaratıcı bilgilendirici eğitimler KSGM uzmanlarınca verilmektedir.
- Eğitimde Türkiye'nin hedefi, 2013 yılına kadar kız ve erkek çocuklar için okullulaşma oranını yüzde 100'e ulaştırmaktır. Bu kapsamda pek çok proje ve kampanya başlatılmıştır. Bu projelerde gerek uluslararası kuruluşlar gerekse sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün destekleri alınmaktadır.
- Kız ve erkeklerin eğitime eşit katılımını temin etmek hedefine ulaşmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı çok taraflı işbirlikleri ile bir çok program ve proje yürütülmektedir.
- Yürütülen "Eğitime %100 Destek Projesi" ile okul, bina ve eğitim materyalleri gibi fiziksel ihtiyaçları karşılanması hedeflenmekte ve proje'nin başarısına katkı sağlamak amacıyla okul yaptıranlara uygulanan yüzde 5'lik vergi indirimi yüzde 100'e çıkarılmıştır.
- "Çocuk Dostu Okul Projesi" ile ilköğretim okullarında her yönüyle kalitenin artırılması ve bunun öğrencilere, çalışanlara, çevreye yansıtılması, yeni bir eğitim ortamı yaratılması amaçlanmaktadır. Proje'nin hedefleri arasında cinsiyete duyarlı bir eğitimin verilmesi de yer almaktadır. Proje 2011 yılında tamamlanacaktır.
- Uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile yürütülen "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder" gibi kampanyalar ve "Temel Eğitime Destek Projesi" gibi projeler ile kız öğrencilerin okuldan ayrılma oranlarının düşürülmesi, okuldan erken ayrılan kız çocukları ve kadınlar için eğitim programları düzenlenmesi hedeflenmektedir.
- Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sistemini; Sosyo-ekonomik ihtiyaçlar ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda, ülke ekonomisinin ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ve performanslı ara kademe teknik insan gücünü yetiştirebilen, teknoloji geliştirilmesine ve üretimine yatkın bir mesleki ve teknik eğitim sisteminin etkili bir şekilde uygulanmasını desteklemeyi amaçlayan Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında MEB, TOBB, TİSK, Hak-İş, Türk-İş, TUSİAD, MEKSA Vakfı, TESK gibi sosyal ortaklarla işbirliği yapmaktadır. Proje 30 ilde 145 pilot kurumda yürütülmektedir.

- Söz konusu program ve projelerin yanı sıra, yoksul aile çocuklarına yatılı eğitim hizmetleri ve ilköğretim kurumlarının 6, 7 ve 8. sınıfları ile genel ve meslekî teknik orta öğretim kurumları için bursluluk hizmetleri de verilmektedir. Bursluluk hizmetleri ve Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında yürütülen Şartlı Nakit Transferi uygulaması sürdürülmektedir. Şartlı Nakit Transferi kapsamında kız çocuklarımıza verilen yardım miktarları daha yüksek tutulmuştur. Ödeme "*Kadının aile ve toplum içindeki konumunun güçlendirilmesi*" amacıyla doğrudan annelere yapılmaktadır
- Eğitim kaynaklarının kadın ve erkeklerin geleneksel olmayan imajlarını yaydığı eğitici ve sosyalleştirici ortam oluşturmak için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından toplumsal cinsiyete büyük ölçüde önyargılı olan eğitim materyallerinin cinsiyetçi öğelerden ayıklanması için çalışma başlatılarak ders kitaplarından ayrımcılık içeren resim, ifade ve benzeri tüm öğelerin çıkarılması çalışmaları devam etmektedir.
- Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırmak için bu kesime yönelik mesleki eğitim imkanları geliştirilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla somut adımlar atılmıştır. Bu çerçevede;
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, AB İstihdam Stratejisine dahil olmak üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede, "İstihdam Durum Raporu" hazırlanmış ve kadınların iş piyasasındaki konumları bu raporda incelenmiştir. Ortak Değerlendirme Belgesi hazırlanmış olup, Komisyona sunulmuştur. Sürecin devamında bir Ulusal Eylem Planı hazırlanacak ve bu Planda kadınların istihdam piyasasındaki pozisyonlarının iyileştirilmesi için gereken önlemlere yer verilecektir.
- Türkiye'de kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile yürütülen "Aktif İşgücü Programları Projesi I (2003-2006)" tamamlanmış olup, "Aktif İşgücü Programları Projesi II (2008-2010)" yürütülmektedir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün de Yürütme Komitesinde yer aldığı Proje'nin hedef gruplarından birisi de kadınlardır.
- 2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.
- Yoksulluğu önleme amaçlı olarak Türkiye'de mikrokredi uygulamaları yürütülmektedir. İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesinin (a) bendinde İl Özel İdaresinin görev ve yetkileri arasında yoksullara mikrokredi verilmesinin de yer alması nedeniyle, bu Kanunun söz konusu maddesinin özellikle pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak 81 İl Valiliğimiz tarafından uygulanmasının kadınların ekonomik açıdan güçlendirilmesi, yoksulluğun ortadan kaldırılması, kadınların kendilerine olan özgüven ve saygılarının artması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından büyük önem taşıdığı hususunu içeren yazı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce İçişleri Bakanlığı'na gönderilmiştir. İçişleri Bakanlığı'nın bu konuda Valiliklere gönderdiği talimat doğrultusunda bazı illerde başlatılan mikro kredi uygulamaları sürdürülmektedir.
- Türkiye Üreme Sağlığı Programı: "Sağlık Sektörü İçin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Stratejik Eylem Planı"ndan yola çıkarak Avrupa Komisyonu ile Sağlık Bakanlığı arasında yapılan işbirliği sonucu, 2003-2007 yılları arasında uygulanan toplam 55 Milyon Euro bütçeli "Türkiye Üreme Sağlığı Programı (TÜSP) ile güvenli annelik, acil obstetrik bakım, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, aile planlaması, gençlerin sağlığı, hizmet içi eğitimler, üreme sağlığında müfredat geliştirme, üniversite öğrencileri için üreme sağlığı ve cinsel sağlık hizmet modeli geliştirme çalışmaları yürütülmüştür. Bu Program kapsamında toplam 87 sivil toplum kuruluşu projesine 20 milyon Euro destek sağlanmıştır.

- Türk Silahlı Kuvvetleri Üreme Sağlığı Programı: Erken evliliklerin getirdiği obstetrik problemler ve CS/ÜS konusunda erkeklerin de bilinçlendirilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Komutanlığı ve UNFPA işbirliği ile, 2002 yılında "Türk Silahlı Kuvvetleri Üreme Sağlığı Programı" başlatılmıştır. Ülke genelinde tüm askeri birliklerde açılan üreme sağlığı dershanelerinde, erbaş ve erlere yönelik eğitimler sürdürülmektedir. Temmuz 2007 itibarıyla 2.000.000 erbaş ve er eğitilmiştir. Bu eğitim modülünde üreme organları, cinsel sağlık, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, HIV/AIDS ve sosyal sonuçları, gebeliğin oluşumu, aile planlaması, güvenli annelik, toplumsal cinsiyet ve aile içi şiddet konuları yer almaktadır.
- Diğer Program ve Projeler: 2007 yılında "Evlilik Öncesi Danışmanlık ve Cinsel Sağlık Programları" başlatılmıştır. Bu program kapsamında toplumsal cinsiyet vurgulanarak, sağlık alanında kadının statüsünü yükseltmek, erken yaşta evlilikleri azaltmak, modern aile planlaması yöntemleri kullanımını artırmak, istenmeyen gebelikler, isteyerek gerçekleşen düşükler ve anne ölümlerini azaltmak amaçlanmaktadır.
- Bu çalışmalara ilaveten Türkiye'de "Güvenli Annelik Programı, Uluslararası Üreme Sağlığı Eğitim Merkezi Projesi, T.C. Hükümeti Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Üçüncü ve Dördüncü Ülke Programları ve "Anne Çocuk Ölümlerini Önleme Projesi" yürütülmüştür. Gençlerin üreme sağlığı konularında bilinçlendirilmeleri amacıyla pilot illerde 2001-2005 yılları arasında "Adolesanların Üreme Sağlığı Bilgi ve Hizmet Gereksinimlerinin Karşılama İçin Strateji Geliştirilmesi Projesi" ve "Adolesan Sağlığı ve Gelişmesi Projesi" gerçekleştirilmiştir.

SORU 5:

Eşitlik Çerçeve Yasasının çıkarılması için ne gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir? Eşitlik Çerçeve Yasası ne zaman çıkarılacaktır?

CEVAP 5:

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planında Eşitlik Çerçeve Yasası'nın çıkarılması konusunda Adalet Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumlu kuruluşlar olarak belirlenmiştir. Bu strateji maddesinde işbirliği kuruluşu olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Eşitlik Çerçeve Yasası olan ülkelerin düzenlemeleri temin edilerek gözden geçirilmiştir. Eşitlik Çerçeve Yasasının hazırlanması sürecinde bu ülke düzenlemelerinden yararlanılacaktır.

SORU 7:

Ülkemizde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulaması için gerçekleştirilen çalışmalar nelerdir?

CEVAP 7:

Hükümetlerin politika geliştirme ve uygulama süreçlerinde kullandıkları en temel araç olan bütçelerin oluşturulma ve uygulanma süreçlerine toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında gereken önceliklerden biridir.

Dünyadaki ilk uygulamaları 1980'li yıllarda başlatılan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda uluslararası alanda çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Ülkemizdeki paydaşları toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bilgilendirmek ve uygulama

olanaklarını değerlendirmek üzere, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 5-6 Kasım 2008 tarihlerinde Devlet Planlama Teşkilatı, Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gibi ilgili kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, valilikler, üniversitelerin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri, akademisyenler, konu uzmanları ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden yaklaşık 60 kişi ile yurt dışından ve yurt içinden konunun uzmanlarının katılımıyla "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Eğitim Toplantısı" düzenlenmiştir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planında (2008-2013) yer alan "Ülkemizde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulaması için hazırlık çalışmalarının başlatılması" stratejisi çerçevesinde sorumlu kuruluş olarak Maliye Bakanlığı belirlenmiştir.

2008 yılında düzenlenen "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Eğitim Toplantısı"nın çıktılarını değerlendirmek ve Ulusal Eylem Planında verilen sorumluluk doğrultusunda toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ile ilgili çalışmalar yürütülmesi konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 01 Temmuz 2009'da Maliye Bakanlığı temsilcileri ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünde bir toplantı düzenlenmiştir.

Ayrıca, 5251 sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Teşkilat Yasanının 15 ve 16 ncı maddeleri uyarınca, kadının statüsüne ilişkin sorunları incelemek, değerlendirmek, görüş oluşturmak ve önerilerde bulunmak üzere toplantılar gerçekleştirmek üzere kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşturulan "Kadının Statüsü Danışma Kurulu"nın 24 Haziran 2009 tarihinde gerçekleştirilen V. Toplantısında da Toplantı gündem maddelerinden birisi olan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin olarak, merkezi yönetim bütçesinde pilot bir çalışma yapılması konusunda mutabık kalınmıştır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye yönelik görüş alışverişinde bulunmak amacıyla 7 Ocak 2010 tarihinde Genel Müdürlüğümüzde Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Genel Müdürlüğümüz temsilcilerinin katılımıyla bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantının ardından konuya ilişkin çalışmalar yürütmek üzere Maliye Bakanlığı bünyesinde gayri resmi bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Yukarda bahsi geçen çalışmalar kapsamında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye gündemine getirilmeye çalışılan konuya ilişkin olarak önümüzdeki dönemde de çalışmalar yapılması planlanmaktadır. Bu çerçevede, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün 2010-2012 yıllarını kapsayan bütçe teklifi çalışmaları kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin, farklı kesimlerden geniş katılımın sağlanmasının öngörüldüğü bir toplantıya da cari bütçe teklifinde yer verilmiştir.

SORU 8:

Toplumsal cinsiyet eşitliği göstergelerinin düzenli izlenmesi için gerçekleştirilen çalışmalar nelerdir?

CEVAP 8:

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Kasım-Aralık 2005 döneminde istatistiki veri yokluğu/güncelliği ve çeşitli kurumların yayınladığı istatistikler arasındaki farklılıklar konusunda yaşanan sorunlara çözüm üretebilmek amacıyla veri üreten ve kullanan tarafların katılımıyla "Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri Oluşturma Eylem Planı" çalışması yürütülmüştür. Bu çalışmada öncelikle verileri derleyen ya da derleyebilecek olan kurumların verilerinin envanteri çıkarılmış, ardından da bu envanter çalışması temel alınarak 6 konu başlığında (eğitim, sağlık, çalışma yaşamı-kırsal kalkınma-yoksulluk, şiddet, medya, siyasal/karar alma mekanizmalarına katılım) çalışma gruplarının toplantıları gerçekleştirilmiştir. Her bir çalışma grubunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin temsilcilerinin yanı sıra Genel Müdürlük ve Türkiye İstatistik

Kurumu Başkanlığı (TÜİK) temsilcileri yer almıştır. Bu toplantılarda, yaşanan sorunlara ilişkin durum tespiti yapılarak çözüm önerileri geliştirilmiş ve oluşturulan Eylem Planı TÜİK'e iletilmiştir. Söz konusu Planın uygulanmasına ilişkin Genel Müdürlük ve TÜİK arasında bir dizi toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar, Toplumsal Cinsiyet Göstergelerinin Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına da zemin oluşturmıştır. Ayrıca TÜİK web sitesinde yer alan toplumsal cinsiyet göstergelerine ulaşılması amacıyla Genel Müdürlüğün web sitesinden TÜİK web sitesine link konulacaktır.

SORU 9:

“Hedef 2:Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda erkeklerin farkındalığı ve duyarlılığı artırılabacaktır.” başlığı altında yer alan “Erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda rollerinin tanımlanması ve bu konuda farkındalıklarının arttırılması” amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar nelerdir?

CEVAP 9:

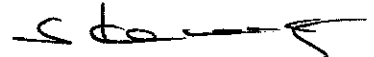
Genel Kurmay Başkanlığı ile yapılan işbirliği sonucunda, kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konular dahil edilmiştir. Her celp döneminde er ve erbaşlara verilen eğitimlerle 450.000 erkek bilinçlendirilmektedir.

Ankara'da kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele sürecine erkeklerin katılımının önemi ve sağlayacağı yararların ele alındığı "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Erkek Katılımı" konulu Konferansı gerçekleştirilmiş, dünya genelinde erkeklerin dahil olduğu en büyük etkinlik olan Beyaz Kurdele Kampanyası'nın kurucularından Michael KAUFMAN Konferans'ta ana konuşmacı olarak yer almıştır. Toplantıya 81 ilin şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara hizmet sunan ilgili kamu kurumlarının yetkilileri ile ilgili bakanlıklar, uluslararası kuruluşlar, STK'lar ve üniversitelerden temsilciler katılmıştır.

Gerçekleştirilen Konferans'ın hemen ardından Eskişehir'de başlatılan Beyaz Kurdele Kampanyasına destek olmak amacıyla Dr. Micheal KAUFMAN'ın katılımıyla 1 günlük konferans ve 2 günlük atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitime katılanların % 90'ı erkeklerden oluşmaktadır. 2010 yılında da söz konusu eğitimlere devam edilecektir.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ile imzalanan protokoller kapsamında gerçekleştirilen eğitim programları toplumsal cinsiyet eşitliği konusunu içermektedir. Söz konusu eğitim programlarına katılanların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturduğundan aynı zamanda erkek bilinçlendirilmesi de gerçekleştirilmektedir.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı